

Wymagania Edukacyjne Edukacja dla bezpieczeństwa Klasa VIII

1. Zasady sprawdzania osiągnięć postępów ucznia.

a) Uczeń może otrzymać ocenę za:

- **prace klasowe** – obejmują zakresem jeden dział, zapowiedziane tydzień wcześniej, poprzedzone lekcją powtórzeniową;
- **kartkówki** – obejmują zakres trzech ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiedziane;
- **pracę na lekcji** – wyznaczone zadanie wynikające z toku zajęć w formie wypowiedzi ustnej lub pisemnej, pracy w grupach lub zadania praktycznego
- odpowiedzi ustne, prace w grupach, wytwory pracy własnej, aktywność na lekcji, udział w konkursach;

Powyższe prace oceniane są wg skali punktowej i przeliczane są skalą procentową zamieszczoną w WSO:

6 celująca 100%

5+ bardzo dobra (+) plus 99%-97%

5 bardzo dobra 96%-90%

5- bardzo dobra (-) minus 89%-87%

4+ dobra (+) plus 86%-84%

4 dobra 83%-74%

4- dobra (-) minus 73%-71%

3+ dostateczna (+) plus 70%-68%

3 dostateczna 67%-56%

3- dostateczna (-) minus 55%-54%

2+ dopuszczająca (+) plus 53%-51%

2 dopuszczająca 50%-38%

2- dopuszczająca (-) minus 37%-36%

1 niedostateczna 35%-0%

- b) Aktywność jest nagradzana znakiem plusa (+) za: prace dodatkowe, projekty edukacyjne, aktywność podczas zajęć (4 + oznaczają ocenę częściową 5) lub oceną
- c) Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć dydaktycznych (zeszytu, zeszytu ćwiczeń) dwa razy w ciągu semestru. Każde następne nieprzygotowanie zaznaczane jest uwagą w dzienniku elektronicznym.
- d) Uczniowie mają obowiązek przynoszenia na zajęcia podręczników oraz zeszytów w kratkę (32-60 stron)

2. Zasady i formy poprawiania osiągnięć

Uczeń ma prawo poprawiać oceny z: pracy klasowej, sprawdzianu (w terminie 14 dni od dnia oddania pracy). W szczególnym przypadku w dłuższym terminie po uzgodnieniu z nauczycielem. Ocena otrzymana z poprawy jest wpisywana do dziennika obok wcześniej otrzymanej oceny. Uczniowie nieobecni na pracy klasowej piszą ją w wyznaczonym przez nauczyciela dniu. Pilnowanie terminu poprawy jest obowiązkiem ucznia.

3. Wymagania na poszczególne oceny - kryteria oceny

Ocena celująca

Uczeń aspirujący do oceny celującej musi spełniać, co oczywiste, wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą.

Dodatkowo:

- wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem;
- samodzielnie formułuje problemy, jest dociekliwy i konsekwentnie dąży do rozwiązania problemu;
- bierze udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych (konkurs Młodzież zapobiega pożarom, zawodach pierwszej pomocy);
- jest ratownikiem uznanej organizacji (PCK, WOPR, AHA, EFR, FACC);
- należy do OSP.

Ocena bardzo dobra

Uczeń w stopniu biegłym opanował wiadomości i umiejętności zawarte w podstawie programowej, tzn.:

- biegle i w sposób powtarzalny prezentuje i omawia podstawowe algorytmy umiejętności ratowniczych;
- wyjaśnia precyzyjnie, jaki jest mechanizm fizjologiczny wykonywanych przez ratownika czynności;
- samodzielnie omawia sposoby zabezpieczenia miejsc, w których doszło do niebezpiecznych zdarzeń;
- sprawnie i precyzyjnie posługuje się terminologią charakterystyczną dla przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa;

- wykazuje bardzo dobrą orientację w poznanych treściach;
- przejawia umiejętności organizacyjne i przywódcze;
- potrafi sytuować omawiane treści w szerszych kontekstach;
- chętnie uczestniczy w pracach grupowych, przejawia inwencję i twórcze myślenie;
- przedstawia powiązania poznanych treści w ramach edukacji dla bezpieczeństwa z innymi dziedzinami wiedzy;
- posługuje się biegle – w mowie i piśmie – poprawną polszczyzną.

Ocena dobra

Uczeń w stopniu zadowalającym opanował treści zawarte w programie nauczania, tzn.:

- poprawnie demonstruje podstawowe algorytmy umiejętności ratowniczych;
- rozumie związek wykonywanych czynności ratowniczych z fizjologią ludzkiego organizmu;
- wie, jakie są podstawowe zasady zabezpieczenia miejsca wypadku;
- zna terminologię charakterystyczną dla edukacji dla bezpieczeństwa;
- rozumie powiązania poznanych treści w ramach edukacji dla bezpieczeństwa z innymi dziedzinami wiedzy;
- posługuje się – w mowie i piśmie – poprawną polszczyzną;
- potrafi zastosować wiedzę i umiejętności do rozwiązywania zadań praktycznych.

Ocena dostateczna

Uczeń w stopniu dostatecznym opanował treści zawarte w programie nauczania, tzn.:

- zna i rozumie podstawowe pojęcia charakterystyczne dla edukacji dla bezpieczeństwa;
- z niewielką pomocą nauczyciela demonstruje podstawowe algorytmy umiejętności ratowniczych;
- rozumie zagrożenia, jakie pojawić się mogą na miejscu wypadku;
- wie, jakie są aktualne (2020) zalecenia dotyczące podstawowych czynności ratowniczych;
- rozumie, że poszczególne elementy wiedzy są ze sobą powiązane;
- w trakcie ćwiczeń praktycznych podporządkowuje się poleceniom nauczyciela;
- w sposób poprawny posługuje się językiem polskim.

Ocena dopuszczająca

Uczeń przy prezentacji umiejętności i wiedzy wymaganej programem nauczania potrzebuje stałe wsparcia nauczyciela, ale:

- zna podstawowe pojęcia;
- czynności ratownicze wykonuje, wspomagając się algorytmem;

- wie, jakie służby należy wezwać na miejsce niebezpiecznego zdarzenia;
- wie, jakie informacje podajemy podczas wzywania pomocy;
- zna numery telefonów alarmowych;
- popełnia błędy w wypowiedziach pisemnych i ustnych;
- jest mało aktywny w trakcie prac grupowych.

Ocena niedostateczna

Oznacza, że uczeń nie był w stanie zrealizować wymagań nawet na ocenę dopuszczającą.

4. Wymagania dla uczniów ze wskazaniami PPP

Wymagania dla uczniów ze wskazaniami PPP ustala się indywidualnie w zależności od wskazówek i zaleceń przekazanych przez poradnię. W szczególności: limit czasu przewidziany na napisanie pracy jest dostosowany do uczniów o wolnym tempie pracy i dyslektycznych, na jednakowych prawach ocenia się brudnopis i czystopis, w niektórych wypadkach dopuszcza się zastąpienie pracy pisemnej odpowiedzią ustną, prace wytwórcze są oceniane za włożony wysiłek, przygotowanie do zajęć i zaangażowanie.

Szczegółowe wymagania edukacyjne I PÓŁROCZE

Temat w podręczniku	Wymagania szczegółowe na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 1. Bezpieczeństwo państwa					
1.1 Bezpieczeństwo Polski naszym dobrem najwyższym	– wie, czym jest bezpieczeństwo oraz bezpieczeństwo narodowe, – przedstawia różnorodne dziedziny życia, których dotyczy termin bezpieczeństwo,	– wyjaśnia, czym jest bezpieczeństwo rozumiane jako stan i jako proces, – podaje przykłady działań podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa,	– analizuje czynniki wpływające na bezpieczeństwo narodowe, – opisuje współczesne i historyczne rozumienie bezpieczeństwa, – wymienia elementy systemu bezpieczeństwa państwa,	– porównuje współczesne i historyczne działania na rzecz bezpieczeństwa narodowego, – wyjaśnia, z jakiego powodu dbałość o bezpieczeństwo nigdy się nie kończy,	– uzasadnia, dlaczego najistotniejsze dla każdego polskiego obywatela jest bezpieczeństwo Polski i dlaczego jest ono wartością najwyższą,
1.2 Uwarunkowania bezpieczeństwa państwa	– wylicza fakty historyczne związane z bezpieczeństwem Polski, – wymienia czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski,	– wylicza fakty historyczne związane z bezpieczeństwem Polski, – wymienia czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski,	– wyjaśnia historyczne uwarunkowania bezpieczeństwa Polski, – opisuje czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski, – charakteryzuje przyczyny, które doprowadziły do upadku I Rzeczypospolitej,	– analizuje problem bezpieczeństwa w dziejach Polski, – porównuje różne sytuacje historyczne w związku z bezpieczeństwem Polski, – ocenia znaczenie dla bezpieczeństwa państwa polskiego przemian, jakie zaszły na świecie po 1989r.,	– analizuje problem bezpieczeństwa w dziejach Polski, – porównuje różne sytuacje historyczne w związku z bezpieczeństwem Polski, – ocenia znaczenie dla bezpieczeństwa państwa polskiego przemian, jakie zaszły na świecie po 1989 r.,

1.3 Podstawy bezpieczeństwa Rzeczypospolitej	– przedstawia i charakteryzuje poszczególne rodzaje Sił Zbrojnych RP, – wymienia międzynarodowe struktury militarne, do których należy Polska,	– wie, w jaki sposób można ubiegać się o powołanie do służby wojskowej, – omawia znaczenie Wojsk Obrony Terytorialnej,	– charakteryzuje międzynarodowe struktury militarne, do których należy Polska, – wymienia i charakteryzuje organizacje polityczno-gospodarcze, do których należy obecnie nasz kraj,	– wyjaśnia, jaką rolę odgrywa gospodarka i polityka w zapewnieniu obywatelom bezpieczeństwa, – omawia znaczenie stałej obecności wojsk amerykańskich w naszym kraju,	– ocenia, jak przedstawia się obecnie stan bezpieczeństwa Polski, – potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie miałyby stała baza amerykańska w Polsce dla bezpieczeństwa naszego kraju,
Dział 2. Powszechne i masowe zagrożenia we współczesnym świecie					
2.1 Klasyfikacja zagrożeń	– wyjaśnia, czym są zagrożenia czasu wojny i czasu pokoju, – podaje przykłady zagrożeń naturalnych, z którymi ludzie mieli do czynienia w przeszłości,	– klasyfikuje i omawia rodzaje zagrożeń, – wyjaśnia, jakie jest miejsce terroryzmu w hierarchii zagrożeń,	– rozróżnia zagrożenia naturalne i spowodowane działalnością człowieka, – opisuje środki rażenia współczesnego pola walki, – wymienia największe klęski żywiołowe ostatnich lat i dziesięcioleci na świecie,	– potrafi uzasadnić przyjęty w trakcie lekcji system klasyfikacji zagrożeń, – analizuje niszczące efekty działalności człowieka z punktu widzenia współczesnych zagrożeń,	– wyjaśnia, dlaczego konflikt totalny oznaczałby obecnie zagładę ludzkości,
2.2 Służby ochrony i ratownictwa	– wymienia rodzaje służb ochrony i ratownictwa w Polsce, – zna telefony alarmowe do poszczególnych służb	– potrafi wezwać odpowiednie służby, – wyjaśnia zasadę: „Rozmowę zawsze kończy dyspozytor”,	– omawia zastosowanie aplikacji mobilnej <i>Ratunek</i>, – rozróżnia zadania policji i Państwowej Straży Pożarnej,	– charakteryzuje Państwowe Ratownictwo Medyczne, – opisuje funkcje ratownicze GOPR i WOPR, – opisuje funkcjonowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego,	– tłumaczy, dlaczego każdy z nas powinien bezwzględnie podporządkować się poleceniom służb ratowniczych i porządkowych,

Szkoła Podstawowa
im. Szarych Szeregów w Górkach
Wymagania edukacyjne w roku szkolnym 2024/25
Edukacja dla bezpieczeństwa klasa 8

2.3 Ostrzeżenie i alarmowanie	– definiuje alarm i alarmowanie oraz wskazuje urządzenia najczęściej wykorzystywane jako źródła sygnału alarmowego, – wymienia rodzaje alarmów, – zna uniwersalne zasady zachowania w sytuacji zagrożenia,	– rozróżnia sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze, – wie, jakie są struktury oraz instytucje odpowiedzialne za alarmowanie i ostrzeżenie ludności w naszym kraju, – zna obowiązki ludności, z których należy się wywiązać po usłyszeniu sygnału alarmowego,	– wie, jak zapobiegać wybuchowi paniki, – opisuje strukturę systemu zarządzania kryzysowego, – charakteryzuje model organizacji powiadamiania i reagowania kryzysowego,	– analizuje zadania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, – opisuje Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania, – wyjaśnia, dlaczego każdy obywatel powinien bezwzględnie stosować się do poleceń wydawanych przez przedstawicieli służb ratowniczych i porządkowych,	– analizuje możliwe przyczyny sytuacji kryzysowych wymagających ostrzeżenia i alarmowania ludności, – interpretuje, jak ostrzeżenie i alarmowanie ludności wpływa na bezpieczeństwo, – uzasadnia celowość znajomości sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych,
2.4 Ewakuacja	– zna tryby ewakuacji, – wie, na czym polegają ewakuacja zorganizowana i samoewakuacja,	– potrafi w trybie alarmowym ewakuować się z budynku, – wskazuje drogi ewakuacji w szkole, – wskazuje osoby odpowiedzialne za ewakuację,	– prezentuje sposoby transportu poszkodowanych, – rozróżnia znaki ewakuacyjne i informacyjne, – sporządza listę rzeczy, które należy zabrać z domu w razie ogłoszenia ewakuacji,	– omawia zasady ewakuacji ludności i środków materialnych, – charakteryzuje przygotowanie do ewakuacji planowanej,	– planuje inicjatywy zmierzające do rozwiązania problemów istotnych dla sprawnego przeprowadzenia procesu ewakuacji,
2.5 Zagrożenie pożarem	– podaje, jakie warunki są wystarczające do wystąpienia pożarów, – wyjaśnia termin <i>pożar w zarodku</i>, wie, jak zachować się w takiej sytuacji, – definiuje pojęcia <i>pożar</i> i <i>trójkąt spalania</i>,	– opisuje przyczyny pożarów, – wskazuje miejsca potencjalnie zagrożone wystąpieniem pożaru, – umie obsługiwać podręczny sprzęt gaśniczy,	– klasyfikuje grupy pożarów i materiałów palnych, – zna zasady ewakuacji w razie wystąpienia pożaru w domu, – rozróżnia wybrane znaki ochrony przeciwpożarowej,	– wie, jakie materiały palne można gasić gaśnicą określonego typu, – wie, jak ważne jest zapobieganie panice,	– uzasadnia konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń,

2.6 Zagrożenie powodzią	- wymienia rodzaje powodzi, - wie, jakie działania należy podjąć, aby zabezpieczyć dom na wypadek powodzi, - wie, jakie informacje podać przedstawicielowi służb ratowniczych,	- opisuje zasady zachowania na wypadek powodzi, postępowania w razie jej wystąpienia, a także po jej ustąpieniu, - wskazuje drogi ewakuacji w szkole, - wymienia zasady higieny dla powodzi, - opisuje zabezpieczenia przeciwpowodziowe,	- rozróżnia czynną bierną ochronę przeciwpowodziową, - podaje, w jakich sytuacjach ogłasza się pogotowie przeciwpowodziowe, a kiedy - alarm powodziowy, - zna zasady poruszania się samochodem w razie wystąpienia powodzi,	- rozróżnia rodzaje powodzi ze względu na przyczynę ich wystąpienia, - ocenia poziom zagrożenia powodzią w pobliżu swojego domu i swojej szkoły, - opisuje rodzaje zabezpieczeń powodziowych w najbliższej okolicy, - wie, jak ważne jest zapobieganie panice,	- wyjaśnia, dlaczego pomoc służbom w sytuacji powodzi jest działaniem we własnym interesie,
2.7 Zimowe zagrożenia	- wymienia zagrożenia występujące zimą, - podaje czynniki sprzyjające wychłodzeniu i odmrożeniom,	- rozróżnia stopnie odmrożeń, - identyfikuje objawy wychłodzenia i hipotermii,	- charakteryzuje typowe zagrożenia związane z niską temperaturą w okresie zimowym, - opisuje, jak należy postępować z osobą wychłodzoną i taką, która doznała odmrożeń,	- przedstawia zasady bezpiecznego podróżowania samochodem w warunkach zimowych, - ocenia, jak warunki klimatyczne w Polsce wpływają na bezpieczeństwo człowieka w okresie zimowym,	- uzasadnia konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas zimowych zagrożeń,
2.8 Niebezpieczne środki chemiczne	- definiuje pojęcie skażenia chemicznego, - wymienia przyczyny skażeń chemicznych, - wskazuje substancje, które mogą wywołać skażenie chemiczne,	- opisuje oznaczenia pojazdów transportujących niebezpieczne substancje chemiczne, - prezentuje, jakimi prostymi metodami można doraźnie chronić drogi oddechowe, - wskazuje formacje przeciwdziałające skażeniom chemicznym,	- wyjaśnia oznaczenia występujące na tablicach ADR, - umie zabezpieczyć dom (mieszkanie) przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi,	- wymienia działania, które powinien podjąć świadek wypadku pojazdu przewożącego niebezpieczne substancje, - tłumaczy zasady zachowania w razie uwolnienia niebezpiecznych substancji chemicznych, - interpretuje zapisy na tablicach ADR,	- - analizuje konsekwencje skażeń chemicznych dla ludzi, mienia i środowiska, - rozumie rolę i znaczenie służb ratownictwa oraz wyjaśnia, dlaczego wszyscy bezwzględnie powinniśmy wykonywać polecenia ich przedstawicieli,

2.9 Terroryzm	- wie, czym jest terroryzm, - definiuje zamach terrorystyczny, - wymienia znane zamachy terrorystyczne,	- zna zasady zachowania się podczas ataku terrorystycznego z użyciem broni palnej i z użyciem materiałów wybuchowych, - potrafi podać niezbędne informacje przedstawicielowi służb ratowniczych, - rozróżnia „nowy” i „stary” terroryzm,	- wskazuje różnice między terrorem i terroryzmem, - potrafi wyjaśnić pojęcie fanatyzmu, - wie, jak należy się zachować w razie stania się zakładnikiem,	- rozumie specyfikę współczesnego terroryzmu, - charakteryzuje syndrom sztokholmski, - klasyfikuje rodzaje terroryzmu ze względu na sposób działania sprawców,	- przedstawia propozycje dotyczące działań na rzecz wyeliminowania terroryzmu ze współczesnego świata,
2.10 Przestępczość pospolita	- wymienia sytuacje, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osobistego, - podaje przykład skutecznej prośby o pomoc w sytuacji zagrożenia,	- rozumie związek między demokracją a przestępczością, - wyjaśnia pojęcie <i>wiktymologia</i>,	- zna zagrożenia, które mogą pojawić się w środkach komunikacji publicznej, - identyfikuje zagrożenia w sieci i wskazuje sposoby przeciwdziałania im,	- potrafi zachować ostrożność w miejscach publicznych, - wie, jak należy się zachować w przypadku napaści bezpośredniej, - wyjaśnia, dlaczego należy unikać walki na ulicy,	- charakteryzuje zasady bezpiecznego zachowania, które pozwolą zmniejszyć ryzyko stania się ofiarą przestępstwa,

Szczegółowe wymagania edukacyjne II PÓLROCZE

Temat w podręczniku	Wymagania szczegółowe na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 3. Pierwsza pomoc przedmedyczna					
3.1 Pierwsza pomoc – prawny obowiązek czy moralna powinność?	– wymienia elementy łańcucha przeżycia, – wyjaśnia, na czym polega obowiązek udzielania pomocy,	– tłumaczy różnice między pierwszą a dodatkową pomocą przedmedyczną, – wie, jak wyposażać apteczkę pierwszej pomocy,	– zna prawa ratownika, – wyjaśnia, na czym polega postawa dobrego samarytanina,	– charakteryzuje regulacje prawne dotyczące udzielania pierwszej pomocy obowiązujące w Polsce, – tłumaczy, dlaczego brak wiedzy i umiejętności nie usprawiedliwia osób, które nie udzielają pierwszej pomocy,	– wyjaśnia aspekty moralne związane z udzieleniem pomocy osobom w stanie zagrożenia życia,
3.2 Postępowanie z osobą nieprzytomną	– na numery alarmowe, – wie, na jakie niebezpieczeństwa narażony jest ratownik,	– otrafi wykonać rękoczyn czoło-żuchwa oraz sprawdzić podstawowe czynności życiowe, – umie ułożyć osobę w pozycji bocznej ustalonej,	– zna stopnie utraty świadomości, – wzywa pomoc, podając wszystkie niezbędne informacje w odpowiedniej kolejności,	– zna obowiązki obywateli dotyczące udzielania pierwszej pomocy osobom, których życie i zdrowie jest bezpośrednio zagrożone, – wie, jakie prawa przysługują ratownikowi zgodnie z ustawą o państwowym ratownictwie medycznym,	– uzasadnia, że bezzwłocznej prawidłowe wezwanie pomocy może mieć istotne znaczenie dla ratowania życia osoby nieprzytomnej,

3.3 Odwracanie na plecy osoby leżącej na brzuchu	- ocenia swoje bezpieczeństwo w miejscu zdarzenia, - potrafi sprawdzić przytomność poszkodowanego,	- wie, do czego i w jaki sposób może wykorzystać osoby postronne, - demonstruje, jak powinno wyglądać sprawdzenie oddechu osoby poszkodowanej leżącej na brzuchu,	- wymienia wypadki, w wyniku których może dojść do uszkodzenia kręgosłupa, - uzasadnia, dlaczego osoba leżąca na brzuchu ma utrudnione oddychanie,	- samodzielnie odwraca na plecy – z zabezpieczeniem kręgosłupa – osobę leżącą na brzuchu, - wyjaśnia, w jakich okolicznościach osobę leżącą na brzuchu należy odwrócić na plecy,	- tłumaczy zasadę: <i>Nie poruszaj poszkodowanym bez wyraźnej potrzeby,</i>
3.4 Resuscytacja osoby dorosłej	- umie ocenić swoje bezpieczeństwo w miejscu zdarzenia, - potrafi sprawdzić przytomność poszkodowanego, - wie, kiedy należy przerwać wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej,	- wie, do czego i w jaki sposób może wykorzystać osoby postronne, - wzywa pomoc, podając wszystkie niezbędne informacje w odpowiedniej kolejności, - wyjaśnia, jak ważny jest czas w przypadku ratowania życia,	- demonstruje, jak powinno wyglądać sprawdzenie oddechu osoby poszkodowanej, - potrafi omówić rolę układów oddechowego, krążeniowego, nerwowego,	- umie zastosować maseczkę do sztucznego oddychania, - wykonuje masaż serca, - stosuje sztuczne oddychanie, - rozróżnia pojęcia <i>resuscytacja</i> i <i>reanimacja</i>,	- dowodzi, że brak tlenu jest niebezpieczny dla organizmu, opisując pracę układów dostarczających go do komórek,
3.5 Resuscytacja niemowlęcia i starszego dziecka	- podaje algorytm resuscytacji dziecka, - zna klasyfikacje wiekowe obowiązujące w ratownictwie,	- rozumie różnicę między wiekiem rozwojowym a wiekiem metrykalnym, - wie, że przed udzieleniem pomocy niemowlęciu lub starszemu dziecku musi zwrócić się o pozwolenie do jego rodziców,	- wykonuje masaż serca u dziecka, - wykonuje masaż serca u niemowlęcia, - wie, jak może zmienić się kolejność działań podczas udzielania pomocy niemowlęciu i starszemu dziecku,	- wskazuje różnice między resuscytacją osoby dorosłej a resuscytacją dziecka (zwłaszcza niemowlęcia), - wyjaśnia, na czym polega hipoksja, - opisuje, na czym polega nagła śmierć łóżeczkowa,	- wyjaśnia, co oznacza zasada <i>najpierw pomagaj</i>, podaje, kogo ona dotyczy i jakie są od niej wyjątki,
		- demonstruje, jak przekonywać rodziców do wyrażenia zgody na udzielenie dziecku pomocy,			

3.6 Zasady użycia AED	- wymienia objawy nagłego zatrzymania krążenia, - rozpoznaje uniwersalny, obowiązujący od 2007 r., symbol AED, - wskazuje, gdzie można znaleźć instruktaż informujący, w jaki sposób obsługiwać AED,	- wyjaśnia ogólnie pojęcie nagłego zatrzymania krążenia, - opisuje mechanizm leczniczy defibrylacji, - omawia zasady działania automatycznego zewnętrznego defibrylatora serca,	- potrafi zastosować AED w połączeniu z wykonywaniem resuscytacji, - wskazuje na migotanie komór jako jedno z zaburzeń pracy serca, będące u osób dorosłych najczęstszą przyczyną NZK,	- zna pojęcie <i>elektrody pediatriczne</i>, - wyjaśnia, kiedy używanie AED u dzieci jest dozwolone,	- wyjaśnia, dlaczego nowoczesny automatyczny defibrylator serca jest „mądrzejszy” od ratownika, - przedstawia badania nad ratowaniem ludzkiego życia z wykorzystaniem prądu,
3.7 Postępowanie przy zadławieniach	- wymienia objawy zadławienia, - rozróżnia zakrzuszenie i zadławienie, - wylicza przyczyny zadławienia,	- wyjaśnia, na czym polega zadławienie, - rozumie niebezpieczeństwa związane ze stanem zadławienia, - identyfikuje kaszel jako naturalny odruch obronny organizmu,	- wylicza niebezpieczeństwa związane z zadławieniem, - opisuje mechanizm zadławienia, - opisuje manewr Heimlicha,	- demonstruje, jak należy udzielać pomocy zadławionym: dorosłemu, niemowlęciu i starszemu dziecku, - wymienia czynności szkodliwe w przypadku udzielania pomocy podczas zakrzuszenia lub zadławienia,	- proponuje zasady, których powinno się przestrzegać podczas spożywania posiłków przez dzieci, by przeciwdziałać zadławieniu,
3.8 Tamowanie krwotoków	- podaje prawidłowe ciśnienie puls człowieka, - opisuje rolę krwi w organizmie, - przedstawia ogólne zasady zabezpieczania krwawień,	- omawia skład krwi i funkcjonowanie układu krwionośnego, - klasyfikuje rodzaje krwotoków w zależności od uszkodzonego naczynia krwionośnego,	- dobiera czynności ratownicze właściwe w przypadku ran kończyn, głowy, klatki piersiowej, brzucha, - postępuje właściwie, gdy w ranie tkwi ciało obce,	- zna zasady zabezpieczania amputacji urazowych, - tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>replantacja</i>, - wie, jak należy użyć opaski uciskowej, - objaśnia, czym jest odczyn Biernackiego,	- przytacza argumenty, przeciwko usuwaniu ciała obcego z rany, - wyjaśnia zasady postępowania w razie wystąpienia krwawień, uzasadniając, w jakich sytuacjach należy użyć opaski uciskowej, a w jakich - opatrunku wentylowego,

3.9 Urazy kości i stawów	- wymienia ogólne zasady postępowania w przypadku złamań, - identyfikuje złamania kości jako urazy, które wymagają interwencji lekarskiej,	- podaje czynności dozwolone i zabronione w przypadku zwichnięcia stawu, - wie, że nie wolno sprawiać bólu poszkodowanemu,	- zna zasady użycia chusty trójkątnej do zabezpieczania złamań, - umie użyć podręcznych przedmiotów do usztywnienia złamań,	- potrafi unieruchomić złamaną kończynę górną za pomocą chusty trójkątnej i bandaża, - omawia szkielet człowieka,	- opracowuje i prezentuje informacje na temat budowy i funkcji układu kostnego człowieka,
3.10 Poparzenia	- identyfikuje oparzenie i udarcieplny, - wymienia funkcje skóry człowieka,	- rozróżnia stopnie oparzeń, - wyszczególnia przypadki poparzeń, bezwzględnie wymagające konsultacji z lekarzem,	- odnosząc się do budowy skóry człowieka, omawia podstawową klasyfikację poparzeń, - potrafi udzielić doraźnej pomocy osobie poparzonej,	- opisuje zastosowanie hydrożeli, - potrafi zdiagnozować udarcieplny i odpowiednio zareagować, - omawia pierwszą pomoc w przypadku oparzeń chemicznych,	- wyjaśnia, jakie działania w domu należy podjąć, by zabezpieczyć dzieci przed poparzeniami,
3.11 Udar i zawał	- potrafi wymienić najczęstsze objawy zawału, - potrafi wymienić najczęstsze objawy udaru, - rozróżnia zawał i udar,	- wskazuje przyczyny zawału i udaru, - objaśnia akronimy FAST i UDAR,	- wie, jak powinien się zachować w razie wystąpienia u chorego zawału, - potrafi zareagować w przypadku wystąpienia u chorego objawów udaru,	- opisuje zawał i udar jako choroby cywilizacyjne, - ma utrwaloną technikę zabezpieczania poszkodowanego przed wychłodzeniem, - omawia przedszpitalną skalę udaru Cincinnati,	- wyjaśnia, dlaczego zarówno w przypadku zawału, jak i udaru tak ważny jest czas,
3.12 Częste wypadki – atak epilepsji, wypadek drogowy, omdlenie	- wymienia zasady zachowania w miejscu wypadku drogowego, - identyfikuje objawy epilepsji, - rozpoznaje objawy omdlenia,	- wymienia czynności niewskazane w przypadku ataku epilepsji, - wie, jak należy się zachować w przypadku zauważenia osoby, u której wystąpił atak epilepsji, - rozumie, na czym polega specyfika wypadku drogowego w związku z bezpieczeństwem ratownika,	- potrafi umiejętnie wydobyć poszkodowanego z pojazdu, - demonstruje trzy sposoby postępowania w sytuacji omdlenia, - ma utrwaloną technikę zabezpieczania poszkodowanego przed wychłodzeniem,	- opisuje, na czym polega triage, - charakteryzuje, w jakich przypadkach stosujemy chwyt Rauteka, - wyjaśnia, czego – wbrew obiegowym opiniom – nie należy robić, zabezpieczając chorego w trakcie ataku epilepsji,	- przedstawia, w jakich sytuacjach i w jaki sposób zmotywuje osobę, która zemdląca, by poszła do lekarza,

Dział 4. Żyj zdrowo					
4.1 Zdrowie i jego podstawy	– definiuje pojęcie <i>zdrowie</i>, – przedstawia różnorodną dziedzinę życia, których dotyczy termin <i>zdrowie</i>,	– charakteryzuje zdrowie jako stan i jako proces, – wymienia czynniki decydujące o długowieczności,	– opisuje trzy wymiary zdrowia, – rozumie znaczenie właściwej ilości snu dla zdrowia, – potrafi wymienić wskaźniki zdrowia fizycznego,	– wyjaśnia potrzebę dostosowania odpoczynku do rodzaju aktywności, – charakteryzuje oznaki stanu zdrowia,	– wyjaśnia, dlaczego o zdrowie należy dbać przez cały czas,
4.2 Zasady zdrowego żywienia	– wymienia choroby cywilizacyjne (choroby ciała i zaburzenia zdrowia psychicznego), – podaje przyczyny chorób cywilizacyjnych,	– objaśnia zależność pomiędzy chorobami cywilizacyjnymi a miejscem zamieszkania, – rozumie znaczenie pojęcia <i>zdrowa żywność</i>, – wymienia składniki zdrowej diety, – identyfikuje otyłość jako chorobę cywilizacyjną,	– ma świadomość negatywnego wpływu sztucznych dodatków stosowanych w produkcji żywności na zdrowie, – zna zasady zdrowego odżywiania się na co dzień, – przypisuje zaburzenia zdrowia psychicznego do chorób cywilizacyjnych,	– charakteryzuje przykładowe dodatki chemiczne do żywności, – identyfikuje przykładowe symbole dodatków chemicznych do żywności, – opisuje znaczenie kwasów omega-6 i omega-3 dla organizmu człowieka,	– planuje dla siebie zdrowe i pełnowartościowe posiłki, – układa przepisy kulinarne, np. na zdrowy deser, kaloryczne drugie danie, smaczny i zdrowy napój,
4.3 Uzależnienia i jak im przeciwdziałać. Aktywność fizyczna	– definiuje pojęcia <i>uzależnienie</i> i <i>substancja psychoaktywna</i>, – wymienia substancje psychoaktywne, – wymienia korzyści wynikające z aktywności fizycznej,	– klasyfikuje uzależnienia, – przedstawia zależności pomiędzy zdrowiem a uzależnieniami, – charakteryzuje uzależnienia od substancji psychoaktywnych,	– omawia szkodliwy wpływ substancji psychoaktywnych na zdrowie jednostki, – wymienia uzależnienia od czynności i wyjaśnia, dlaczego mogą być równie groźne jak uzależnienia od substancji psychoaktywnych,	– przedstawia podstawowe kryteria, za pomocą których opisuje się i diagnozuje uzależnienia, – przedstawia fazy rozwoju uzależnień, – uzasadnia korzyści dla zdrowia wynikające z uprawiania wybranej dyscypliny sportowej, – definiuje pojęcia <i>endorfiny</i> i <i>zespół odstawienny</i>,	– potrafi dowiedzieć, że regularna aktywność fizyczna jest dla jednostki niezastąpionym źródłem zdrowia,

4.4 Rozwój sfery emocjonalno-społecznej	– przedstawia różnorodne dziedziny życia, których dotyczy termin <i>zdrowie</i>, – rozumie termin <i>zdrowie psychiczne</i>, – wie, jakie są zagrożenia dla zdrowia psychicznego jednostki, – wymienia, jakie są formy rozwiązywania konfliktów.	– wymienia oznaki zdrowia psychicznego u dorosłych i dzieci, – opisuje zasady dobrej komunikacji interpersonalnej, – identyfikuje stres jako nieodłączny element życia człowieka.	– charakteryzuje elementy zdrowia psychicznego, – wyjaśnia, czym jest stres, – opisuje bariery komunikacyjne, – wymienia techniki asertywnego odmawiania, – wyjaśnia, czym różni się rola arbitra od roli mediatora.	– tłumaczy, czym różni się postawa asertywna od agresywnej, – wymienia zasady negocjacji z dorosłymi, – wyjaśnia, w jaki sposób mediacje i negocjacje mogą pomóc w rozwiązywaniu problemów oraz łagodzeniu konfliktów.	– potrafi wytłumaczyć, jak ważną rolę odgrywają emocje w życiu człowieka, – uzasadnia, dlaczego komunikacja interpersonalna jest umiejętnością prospołeczną, – argumentuje, dlaczego mediacje i negocjacje są najskuteczniejszą formą rozwiązywania konfliktów.